

Тест

1. Эрнжэнэ Константин кезэ төрлө?

а) 1912-гч жилд

в) 1909-гч жилд

б) 1905-гч жилд

г) 1918-гч жилд

2. Эрнжэнэ Константино төрсн һазр-усна неринь чикэр заатн

а) Тугтн ээмг

в) Цаһан Нур хотн

б) Булмгт хотн

г) Баһ Чонс хотн

3. Эн үүдэврмүдин нерд орс келнд орчултн

а) «Аңһучин көвүн»

б) «Дууч шар хөөч»

г) «һалан хадһл»

Сурвр-хэрү:

- *Юңгад бичэчиг «Дууч шар хөөч» гиж нерэднэ?*
- *Хальмг ишкэ гер юунас тогтна?*
- *Үкүг гисн юмб?*

Кичэлин төр:

*Доржун Басңгин жүрһлин болн билгин хаалһ.
«Элстин өрүн» гидг шүлгнь*

Багш: Мөстэнэ Светлана

Кичэлин күсл:

- *Урд кичэлдэн дассан сергэж давлһн;*
- *Доржин Басңгин хальмг улсин нернь туурсн, орн нутгтан туста гисн уха заалһн;*
- *«Элстин өрүн» гидг шүлгин һол төрнь, учр-утхнь йилһлһн.*

Зура

1. Доржын Басцгин жирхлин хаалһ.
2. Үүдэлтин түрүн ишкдлмүд.
3. Үүдэлтин хаалһ.
4. Элст – бичэчин шүлгин хол төр.

**Доржин Басң - шүлгч, түүклэч,
орчулач, журналист
«Хальмг АССР-ин ачта көдлэч»**

1918 = 1969

Жирһлин хаалһнь

*Доржин Басң Баһ Дөрвдә нутгт
Тугтн хотнд 1918-гч жилд угатя
малчин бүлд төрсмн.*

*Арвн һурвтаһасн арвн көдлэд, гесән
тежәһэд йовсмн.*

Үүдэлтин түрүн ишқдлмүд

Түрүн шүлгүдән Баһ Дөрвдө школд сурчаһад эклж үүдәсмн. Сурһульчнрла утх зокъялын баг тогтаһад, һарар бичдг урн үгин “Улан туг» гидг седкүл һарһдг бәәсмн. Доржин Басңгин шүлгүд «Ленинә ачнр», «Улан хальмг», «Улан баһчуд» гидг газетмүдин халхст барлгдла.

1935-гч жилд Элстд Хальмг Таңһчин бичәчнрин 1-гч чуулһн болв. Баһ Дөрвдө школас утх зокъялын багин элчнр энүнд гиичлж ирж. Делегациг һардж ирсн Доржин Басң шүлгүдән энд умшсмн. Доржин Басң ахр болзгта сурһуль төгсәһад, багш болла.

1938-гч жилд Элстүр дуудгдад, “Ленинә ачнр” газетин редакцд көдллә. 1939-гч жилд “Мини шүлгүд” гидг хураңһу барас һарла.

1941-гч жилин эклцәр “Шүлгүд болн поэмс” гидг дегтрнь һарла. Доржин Басң – Төрскән харсгч дәәнә орлцач. Политрук болж Сталинградын өөр шидр дәәнд орлцжасн стрелкоавдивизьд церглж, кесг медальмудар ачлгдсмн. Дәәнә төр «Дәәчин эк”, «Төрскән харс», «Төвкнлт ирх» гидг шүлгүдин һол төр.

1943-гч жилд хальмгудла хамдан Сиврүр туугдла.

1957-гч жиләс сүл өдр күртлән «Хальмг үнн” гидг газетд редакторин дарук, дааврта сегләтр болж көдллә.

Үүдэлтин хаалһ

*Доржын Басң хөр шаху дегтрин түүрвөч.
«Цагин селгән», «Эзн», «Туурмж», «Чик хаалһ»,
«Мини хотн» үүдэврмүд бичэчин хурц, мергн билгинь,
байн келинь илдкж, хальмг утх зокъялын зөөр болсмн.
Доржын Басң орчлулдг эрдмтә бәәж. А.С.Пушкинә
«Евгений Онегин», М.Ю.Лермонтовин шүлгүд,
М.Шолоховин «Күүнә тәвсн хөв», Шекспириин «Отелло»
гидг трагедь хальмг келнд орчулж.*

«Элстин өрүн»

1. Шүлг умшлһн
2. Орс келнд орчулһн

Толин кәдлмш

жылк – парус

маңһар – мираж

сувсн – жемчуг

турглан – поток

удн – ива

хөв – судьба, участь; счастье